

це зумовлено вимогами запровадженого військового стану, збільшенням участі чоловіків у заходах оборони держави, то ж жінки змушені брати на себе відповідальність за родину, опановувати нові професії та працювати на кількох роботах одночасно, щоб відновити довоєнний сімейний дохід. З огляду на зазначені фактори, законодавцю варто розвивати безбар'єрність щодо жінок, їх рівність з чоловіками у можливостях, оплаті, ставленні. Це те, що суспільство має дати жінкам вже зараз і обов'язково після війни.

Література

1. «Гендерні диспропорції в Україні під час війни»: НІСД URL: <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/henderni-dysproportsiyi-v-ukrayini-pid-chas-viyny>.
2. Дія. Бізнес у Рівному URL: <https://business.diiia.gov.ua/rivne>.
3. Конституція України від 28.06.1996р. ВВРУ. № 30. С. 141.
4. Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану: Закон України від 15.03.2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-20#Text>.
5. Про схвалення Державної стратегії забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2030 року та затвердження операційного плану з її реалізації на 2022-2024 роки: Розпорядження КМУ від 12 серп. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/752-2022-r#Text>.

УДК 349.22(043.2)

Махова Л.О., адвокат, старший викладач,
НТУ «Дніпровська політехніка», м. Дніпро, Україна

ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНІ ОСОБИ – ГАРАНТІЇ ЗАХИСТУ ТА ВИКЛИК ДЕРЖАВИ

З 2014 року Україна потерпає від військової агресії російської федерації і особливо останні роки змушують уряд замислитися про ефективний механізм заходів та гарантій забезпечення прав внутрішньо переміщених осіб (ВПО).

Законом України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» від 20.10.2014 встановлено гарантії дотримання прав, свобод та законних інтересів ВПО. Відповідно до якого, внутрішньо переміщеною особою визнається громадянин України, іноземець або особа без громадянства, що покинула своє місце проживання внаслідок або для уникнення негативних наслідків збройного конфлікту, тимчасової окупації, повсюдних проявів насильства та порушень прав людини. Особа набуває правового статусу ВПО через поставлення на облік в

структурному підрозділі з питань соціального захисту населення державних адміністрацій, виконавчих органів міських, районних у містах рад за місцем фактичного проживання в Україні, про що видається відповідна довідка [1].

Закон встановлює ряд спеціальних прав і обов'язків для ВПО, серед яких:

1) Право на зайнятість, пенсійне забезпечення, державне соціальне страхування у разі безробіття, у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності, від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, що спричинило втрату працездатності; на отримання соціальних послуг і соціальної допомоги.

2) Право на отримання статусу безробітного.

3) Право на участь в державній програмі «Доступне житло», що реалізує фінустанова «Державний фонд сприяння молодіжному житловому будівництву».

4) Право на отримання всіх соціальних виплат і соціального забезпечення, встановлених законодавством для громадян України.

5) Право на отримання щомісячної адресної допомоги для покриття витрат на проживання, зокрема на оплату житлово-комунальних послуг (за Постановою КМУ № 505 від 01.10.14. «Про надання щомісячної адресної допомоги внутрішньо переміщеним особам для покриття витрат на проживання, зокрема на оплату житлово-комунальних послуг»).

6) Право на безкоштовне тимчасове проживання.

7) Право на оформлення документів, що засвідчують особу, за місцем фактичного проживання. ID-паспорт можна оформити в територіальному підрозділі Державної міграційної служби України або Центрі надання адміністративних послуг за зареєстрованим місцем проживання.

8) Право на реєстрацію підприємницької діяльності за місцем фактичного проживання.

9) Право на освіту за рахунок коштів держбюджету.

10) Право на отримання соціальної стипендії студентами-переселенцями відповідно до Постанови КМУ № 1045 від 28.12.2016 р. «Деякі питання виплати соціальних стипендій студентам (курсантам) вищих навчальних закладів».

11) Виборче право: обирати та бути обраними.

12) Право на пільгові кредити на придбання земельних ділянок і житла.

13) Право на отримання комунальних послуг.

14) Право на єдність сім'ї; право на сприяння органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та суб'єктів приватного права в пошуку та возз'єднанню членів сім'ї, які втратили зв'язок внаслідок внутрішнього переміщення; право на інформацію про долю і місце перебування зниклих членів сім'ї та близьких родичів.

15) Право на отримання гуманітарної та благодійної допомоги.

16) Право на безпечні умови життя і здоров'я; право на достовірну інформацію про наявність загрози життю і здоров'ю на території покинутого місця проживання, а також місця тимчасового проживання, стан інфраструктури, довкілля, забезпечення прав і свобод; право на сприяння в поверненні на попереднє місце проживання.

17) Право на забезпечення лікарськими засобами.

18) Право на отримання соціальних та адмінпослуг за місцем перебування.

19) Право на проведення державної реєстрації актів цивільного стану, внесення змін до актових записів цивільного стану, їхнє поновлення та анулювання за місцем перебування внутрішньо переміщеної особи.

20) Право на безплатний проїзд для добровільного повернення до свого покинутого місця проживання у всіх видах громадського транспорту в разі припинення ситуації, яка спричинила таке переміщення.

Серед обов'язків внутрішньо переміщених осіб виділяють:

1. Повідомляти про повернення на покинуте місце проживання структурний підрозділ з питань соцзахисту населення районних, держадміністрацій, виконавчих органів не пізніше як за три дні до дня від'їзду.

2. У разі виявлення надання ВПО неправдивих відомостей для отримання довідки про взяття на облік – відшкодувати фактичні витрати, понесені за рахунок державного та місцевих бюджетів унаслідок реалізації прав.

3. Повідомляти про зміну місця проживання структурний підрозділ з питань соціального захисту населення районних, районних у місті Києві державних адміністрацій, виконавчих органів міських, районних у містах рад за новим місцем проживання упродовж 10 днів з дня прибуття на нове місце проживання.

4. Для переселенців-пенсіонерів встановлено обов'язок проходження фізичної ідентифікації в Ощадбанку [2].

Сьогодні Україна вживає всіх можливих заходів, передбачених Конституцією та законами України, міжнародними договорами, щодо запобігання виникненню передумов вимушеного внутрішнього переміщення осіб, захисту та дотримання прав і свобод ВПО, створення умов для добровільного повернення таких осіб до покинутого місця проживання або інтеграції за новим місцем проживання в Україні.

Література

1. Інтернет-ресурс. URL: <https://legalclinics.in.ua/consult/consultation-21-03-2020-7/>.

2. Інтернет-ресурс. URL: HTTPS://WWW.JUST_DNIPRO.GOV.UA/?VIEW=VIEWNEWS&PAGE_ID=2631.